

Editöre Mektup: Stomalı Bireylere Uygulanan Bilgi, Motivasyon, Davranış Becerileri Modeli (IMB Modeli) Rehberliğindeki Müdahalenin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi. Türkiye Klinikleri J Nurs Sci. 2020;12(2):182-9

Letter to the Editor: Effect of Information-Motivation-Behavioral Skills Model-Based Intervention on Quality of Life of Ostomy Patients. Türkiye Klinikleri J Nurs Sci. 2020;12(2):182-9

^{ID} Emine SEZGÜNSAY^a, ^{ID} Nazife ŞİVGİN^a, ^{ID} Süleyman Utku ÇELİK^b, ^{ID} Mustafa DEVECİ^a

^aGülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği, Stoma ve Yara Bakım Merkezi, Ankara, TÜRKİYE

^bGülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, Ankara, TÜRKİYE

Yılmaz ve ark. tarafından yazılan, **Türkiye Klinikleri J Nurs Sci. 2020;12(2):182-9**'da yayımlanmış olan "Effect of Information-Motivation-Behavioral Skills Model-Based Intervention on Quality of Life of Ostomy Patients" başlıklı orijinal araştırmayı ilgi ile okuduk.¹ Ostomi, bireyin vücut imajında değişikliğe neden olarak hastayı fiziksel, sosyal ve psikolojik yönlerden etkilemektedir.² Ostomi hastalarında bilgi düzeyi, davranış becerileri ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla yürüttükleri çalışmadan dolayı yazarları kutladıktan sonra yazıyla ilgili bazı görüşlerimizi paylaşmak istiyoruz.

Ethical Considerations başlığındaki "Written permission was obtained from the head physician of Gulhane Training and Research Hospital as well as from participants." ifadesi, çalışmanın Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi (GEAH)nde gerçekleştirildiğini düşündürmektedir. **Setting and Participant** başlığındaki "This study was conducted between May 2018 and August 2019 in the general surgery

clinic of a training and research hospital in Ankara/Turkey." ifadesinin bu şekilde kullanılmasının yerinde bir ifade olmadığı kanaatindeyiz.

Setting and Participants başlığındaki "The hospital had a wound care and ostomy nursing unit, which however focused more on wound care than ostomy care." ifadesinin, metodolojiye katkı sağlamak amacıyla oluşturulmuş olmasına karşın gerçeği yansıtmamaktadır. Zira çalışmada bahsedilenden farklı olarak, GEAH Stoma ve Yara Bakım Merkezi (SYBM)nde, stoma bakımı etkin bir şekilde sunulmaktadır.

GEAH SYBM, 2016 yılından itibaren ayakta/yatan hastalara yönelik kronik yara bakım ve tedavisi çalışmalarını bağlı olduğu plastik cerrahi kliniği hekimleriyle; kolostomi, ileostomi, fistül, ürostomi bakım ve eğitimlerini sorumlu genel cerrahi ve üroloji uzmanlarıyla koordineli yürütmektedir. Aralık 2018 yılına kadar stoma bakımları, firma temsilcisi tarafından peristomal komplikasyon, fistül takipleri merkezce yürütülmüştür. Ocak 2019 yı-

Correspondence: Emine SEZGÜNSAY

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği, Stoma ve Yara Bakım Merkezi, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: sezgünsay@yahoo.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences.

Received: 06 Jul 2020

Accepted: 26 Aug 2020

Available online: 10 Dec 2020

2146-8893 / Copyright © 2020 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

lından itibaren firma temsilcilerinin müdahalesi tamamen izole edilerek, eğitimler sadece merkez tarafından verilmektedir. SYBM’de sertifikasyon eğitimini tamamlamış 2 stoma ve yara bakım hemşiresi, 1 sağlık teknikeri ve 1 sağlık memuru görevlidir. Ostomi açılan hastalar, rutin olarak yoğun bakımdan çıktıkları ilk gün SYBM’de konsülte edilmekte, en az 2 kez uygulamalı stoma bakım eğitimi almakta ve takipleri planlanmaktadır. Peristomal komplikasyon eğitim ihtiyacının devam etmesi gibi durumlarda, hastayı görüş sayısı artmaktadır. Bu nedenle yazarların merkez hakkındaki ifadeleri gerçeği yansıtmamaktadır.

Ancak **Intervention** başlığında, randomizasyon sağlandıktan sonra kontrol grubuna postoperatif dönemde 40 dk’lık eğitim, demonstrasyon, soru-yanıt, tartışma yöntemleri kullanılarak araştırmacı tarafından eğitim verildiği ve hastalara el kitabı dağıtıldığı; kontrol grubuna rutin ostomi bakımının hemşireler ve aile üyeleri tarafından sağlandığı, hastaların şirket personeli tarafından eğitildiği ifadeleri tarafımızda soru işaretleri uyandırmaktadır. Çünkü çalışmanın yürütüldüğü Mayıs 2018-Ağustos 2019 tarihleri arasında GEAH’de, stoma bakım ve eğitimleri yukarıda anlatıldığı şekilde tarafımızca sürdürülmüştür. Bu süreçte çalışmaya alınan hastalar, SYBM tarafından takibe alınan hastalardan izole edilmiş midir? Kontrol grubunda hastalara bakım sunan hemşireler stoma ve yara bakım hemşireleri midir? gibi soru işaretlerinin bizde oluşmasının sebebi, tarif edilen dönemlerdeki - özellikle Ocak 2019 sonrasında- tüm stoma hastala-

rının eğitimleri kayıt altında tutulacak şekilde SYBM tarafından verilmiş olmasıdır. Bu durum, randomize kontrollü çalışma tasarımıyla çelişmektedir ve çalışma sonuçlarını etkileme potansiyeli mevcuttur; bu nedenle aydınlatılması uygun olacaktır.

Limitations başlığı altında “We believe that if an ostomy and wound care nurse had performed that intervention, we would have had better results.” Çalışmasında, stoma ve yara bakım hemşiresinin bulunması durumunda çalışmanın daha verimli olacağına vurgu yapılmıştır. Bu ifade bizde, çalışmanın planlama aşamasında görev dağılımı konusunda özenli davranılmadığı kanaati oluşturmaktadır.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Makalenin Yazımı: Emine Sözcünsoy, Nazife Şıvgın, Süleyman Utku Çelik; Eleştirel İnceleme: Mustafa Deveci.

KAYNAKLAR

1. Yılmaz T, Tuzer H, Akyüz S. Effect of information-motivation-behavioral skills model-based intervention on quality of life of ostomy patients. Türkiye Klinikleri Hemsirelik Bilimleri. 2020;12(2):182-9. [Crossref]
2. Vural F, Erol F. [Nurse’s role in improving the quality of life in individuals with ostomy]. DEUHYO ED. 2014;6(1):34-9. [Link]